

NYTJAR HAFSINS

Óhreinu börnin hennar Svandísar

Kjartan Páll Sveinsson

kjartan.sveinsson@gmail.com

Strandveiofélag Íslands boðaði til mótmælaaðgerða laugardaginn 15. júlí síðastliðinn. Tílefnið var ótímabær stöðvun strandveioða fjórða árið í röð.

Hundruð trillukarla og -kvenna söfnuðust saman við Hörpu og gengu fylktu liði niður á Austurvöll. Þar tók KK lagið og stappaði í okkur stáinu; Kristján Torfi og Trillukarlagörinn sungu um vélarvana bát og fiskifræði; Valdimar Jóhannesson, kvótabani og reynslubolti, hvatti okkur til frekari aðgerða; Arthur Bogason minnti hópinn á mikilvægi samstöðu; og Kári Stefánsson kjarnaði boðskap mótmælanna með þrumuræðu. Hann benti á að það væri á ábyrgð stjórnvalda að sjá til þess að aflaheimildum væri skipt með sanngjörnum hætti: „Þegar ráðherra sem hefur látið hafa það eftir sér að hún sé hlynt strandveioðum segir nú að ekki sé lagaheimild fyrir að auka aflaheimildir strandveioða, er hún að benda okkur á, svo ekki verður um villst, að Alþingi Íslendinga sé ekki að vinna vinnuna sína.“

Þess vegna mótmæltum við

Hverju vorum við þá að mótmæla? Við vorum að mótmæla þeirri vanvirðingu og því skýtingarleysi sem okkur hefur verið sýnt. Við erum von óvissu, enda háð dattlungum veðurfars, vélabilana og fiskvegðar. En stærsti óvissuþátturinn eru þó stjórnvöld og í ár náði þessi sveiflukenni ruglingur sem einkennir ákvarðanatöku stjórnvalda hæstu hæðum. Fyrirkomulag vertiðarinnar var óráðið í báða enda. Hún hófst á frumvarpi um svæðaskiptingu aflaheimilda sem kom inn á borð atvinnuveganefndar örfáum dögum fyrir vertiðarbyrjun. Þegar ljóst var að frumvarpið myndi ekki ná í gegnum Alþingi í tæka tíð fórum við í fyrsta röður samarsins með það hangandi yfir okkur að fyrirkomulagið gæti breyst í miðri vertið. Halla Signý Kristjánsdóttir, þingmaður Framsóknarflokksins, orðaði það svo: „Að vori er sumarið fram undan í strandveioðum; og bætti svo við: „Það er vertið að taka áhættu með markmið kerfisins og því er stefni í hættu.“

Vertiðin byrjaði með óvissu og

Hundruð trillukarla og -kvenna gengu fylktu liði niður á Austurvöll laugardaginn 15. júlí til að mótmæla stöðvun strandveioða. Greinarhöfundur er fyrir miðu. Mynd / Gísli Páll Guðjónsson

endaði með sama hætti. Svo fór að lokum að þessi vertið varð sú stysta frá upphafi og strandveioðflotanum var tilkynnt það 11. júlí kl. 14.00 að hann væri allur eins og hann leggur sig atvinnulaus frá og með miðnætti. Nú segir ráðherra að ráðuneyti hennar hafi „ekki lagaheimild“ til þess að bæta við pottinn þó svo að Strandveiofélag Íslands hafi síðasta sumar bent henni á hvar aflaheimildir væru að finna. Hvers vegna hefur vertið hægt að auka heimildir öll undanfarin ár en ekki þetta ári? Svandís hafði allan veturinn til þess að hugsa þetta og finna lausn en ákvað að gera það ekki. Hún getur ekki falið sig á bak við lagaheimildir. Þetta var pólitískt val.

Það sem er þó sárast eru þau sviknu loforð sem einkenna framkomu ráðherra og Vinstri grænna í okkar garð. Þegar Svandís settist í ráðherra stól sjávarútvegsmála fór strandveioðflotinn að þora að vona að kannski væri kominn ráðherra sem myndi mjaka kerfinu í rétta átt. Hennar flokkur var þá nýbúinn að

hefja kosningabaráttu þar sem lofað var að „aflaheimildir í 5,3% kerfinu verði auknar í hóflegum áföngum með það sem endamarkmið að 8-10% veioheimilda verði til ráðstöfunar í slíkum tilgangi“ og að festa „þarf strandveioðar enn betur í sessi“. Þegar hennar fyrsta strandveioðvertið, 2022, endaði með ótímabærri stöðvun 21. júlí, óskaði Strandveiofélagið eftir fundi. Við áttum í kjölfarið góðan fund með ráðherra (þó hún hafi séð til þess að draga hann svo langt fram eftir ágústmánuði að ljóst var að þeirri vertið yrði ekki bjargað) og gengum við hæfilega bjartsni af þeim fundi. Svandís sýndi okkur mikinn skilning og virtist bæði skilja sjónarhorn okkar og hafa samúð með því. Fundinum síðasta sumar lauk með loforði um samvinnu, að ráðuneytið og strandveioðflotinn myndi vinna að bættu kerfi í sameiningu. En svo heyrst ekki múkk frá ráðuneytinu og nú virðist ráðherra ekki kannast við nein þessara loforða.

Óhreinu börnin

Það er ómögulegt að segja hvað vakir fyrir Svandís með þessari ótímabæru stöðvun og skýtingarleysi í okkar garð. Henni hefur verið tíðrætt um það að trillukarlar og -konur mættu kalla sig ráðherra strandveioða. Ég hef enga ástæðu til að trúá öðru

en að hún vilji, innst inni, gera okkur hærra undir höfði. Það er þó í hæsta lagi fúrólegt að ráðherra Vinstri grænna skuli taka grjótharða afstöðu gegn lítilmagnanum sem stundur umhverfisvænar fiskveiðar. Eitthvað er það sem hræddi hana svo mjög að úr varð stysta strandveioðvertið í sögu kerfisins. Það kæmi mér ekki á óvart að sá orðrómur sé á rökum reistur að handhafar kvóta hafi herjað bæði á matvælaráðuneytið og aðra stjórnarflokk og hótad öllu illu ef bætt yrði í pottinn.

Hvað sem því liður þá hefur ráðherra enn sem komið er ekki sýnt það í verki að hún sé strandveioðiráðherra, enda erum við hætt að líta á hana sem slíka. Okkur trillukörum og -konum liður eins og óhreinu börnunum hennar Evu. Atvinnugrein sem ætti að vera í algjörum forgangi er alltaf látin mæta afgangi og fær í besta falli nokkrar mylsnur sem detta af gnægtarborðum sægreifanna. Við erum bæði sár og reið yfir því að komið sé fram við okkur sem annars flokks útgerðarform, þegar sannleikurinn er sá að við stöndum fremst meðal jafningja hvað varðar umhverfisvernd, byggðasjónarmið, gæði og verðmæti afla, og rétt almennings til atvinnufrelsis og rétt til að velja sér búsetu. Samt er þessu málefni iðulega stillt þannig upp að

umhverfisvænar veiðar sem skapa sjálfbær störf í brothættum byggðum séu eitthvert sérstakt vandamál.

Frumvarpaverurinn mikli

Það þýðir lítið að gráta orðinn hlut. Nú verðum við að horfa til framtíðar og styrkja strandveioðkerfið þannig að sátt ríki um það hringinn í kringum landið. Svandís hefur sagt að „væntanlega verður næsti vetur tileinkaður nýjum frumvörpum til heildarlaga“ og því til mikils að vinna. Ég tel að mótmæli síðustu helgar hafi sýnt að strandveioðflotinn ætli ekki lengur að líða sinnuleysi stjórnvalda. Eins er ljóst að ráðherra verður að taka til greina vilja þjóðarinnar, en samkvæmt skoðanakönnun Félagsvísindastofnunar Háskóla Íslands vilja 72,3% Íslendinga að herra hlutfall heildarkvóta renni til strandveioða. Við köllum því á ný eftir samstarfi við ráðherra og hennar ráðuneyti í því að finna farsæla lausn á vanda strandveioðflotans til frambúðar. Hún getur fallið í gleymskunnar dá sem enn einn ráðherrann sem lifaði fyrir ofriki stórutgerðarinnar. Eins gæti hennar vertið minnst í sögubókum sem þeim ráðherra sem vann samkvæmt vilja þjóðarinnar og hafði mannréttindi og náttúruvernd að leiðarljósi. Henni er valið.

SKIPULAGSAUGLÝSING

Í samræmi við 1. mgr. 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 er hér með auglýst tillaga að breytingu á Aðalskipulagi Borgarbyggðar 2010-2022.

Breyting á stefnu fyrir landbúnaðarsvæði

Sveitarstjórn Borgarbyggðar samþykkti þann 11. maí 2023 að auglýsa tillögu að breytingu á stefnu fyrir landbúnaðarsvæði í aðalskipulagi Borgarbyggðar.

Ofangreind tillaga er aðgengileg á Skipulagsgátt Skipulagsstofnunar www.skipulagsgatt.is og á heimasíðu Borgarbyggðar www.borgarbyggd.is frá 20. júlí til og með 4. september 2023. Athugasemdum skal skila inn í Skipulagsgátt eða skriflega í þjónustuver Borgarbyggðar, Digranesgötu 2, 310 Borgarnesi, b.t. skipulagsfulltrúa eða á netfangið skipulag@borgarbyggd.is.

Hverjum þeim aðila sem telur sig eiga hagsmuna að gæta er gefinn kostur á að gera athugasemdir við auglýsta skipulagsstillingu og er frestur til að skila inn athugasemdum til 4. september 2023. Athugasemdum skal skila inn í Skipulagsgátt eða skriflega í þjónustuver Borgarbyggðar, Digranesgötu 2, 310 Borgarnesi, b.t. skipulagsfulltrúa eða á netfangið skipulag@borgarbyggd.is.

Borgarbyggð, 20. júlí 2023
Skipulagsfulltrúi Borgarbyggðar.

„Við erum bæði sár og reið yfir því að komið sé fram við okkur sem annars flokks útgerðarform,“ segir Kjartan í grein sinni. Mynd / Ragna Geistsdóttir